

Venezuelalainen hiili – mitä vallankumouksellista siinä muka on?

Christian Guerrero

Julkaistu alunperin Earth First! -lehden numerossa Lughnasadh,
July-August 2005

Venezuelan hallitus on parin viime kuukauden aikana ilmoittanut aikomuksistaan nelinkertaistaa hiilen tuotanto läntisessä Zulian osavaltiossa kahdeksasta 36:teen miljoonaan tonniin vuodessa. Tämä pitkän tähtäimen energiasektorin laajentamisprojekti on osa huomattavasti laajempaa kehityssuunnitelmaa, joka on jyrkästi ristiriidassa alueen yhteisöjen ja ympäristön etujen kanssa. Suuret Hiili ja Öljy näyttelevät tärkeää roolia Venezuelan kehityssuunnitelmissa ja ”vallankumouksellisessa prosessissa”. Tämä on näyttävässä ristiriidassa presidentti **Hugo Chavez Friasin** anti-imperialististen kaunopuheiden kanssa.

Sierra de Perijan louhiminen

Zulian osavaltio on ollut historiallisesti maan öljyrikkauksien kehto. 1920-luvulta lähtien se on tuottanut satojen miljardien dollarien voitot ulkomaisille öljy-yhtiöille. Se on myös alue jossa monet perinteiset alkuperäisyhteisöt jatkavat viimeisten jäljelläolevien muinaisten maiden puolustamista. Bari-, Yukpa- ja Wayuu -heimot ovat vastustaneet öljynporaajien, kaivosten, suurtilallisten ja metsäteollisuuden tunkeutumista alueelle jo vuosikymmenten ajan.

Viimeisten 15 vuoden aikana kokonaisia Wayuu-yhteisöjä on pakotettu pois mailtaan Guasare-Socuy-joen laaksosta luoteisessa Zuliassa välittömästi Sierra de Perijan vuorijonon pohjoispuolella. Pääasiallinen syyppää siirtymiseen on ollut kahdesta hiiltä tuottavasta avolouhoksesta tullut metallipöly. Kaivokset omistaa alueellinen kehitysvirasto Corpozulia yhdessä ulkomaalaisten kaivosyhtiöiden kanssa. Metallipölylle altistuminen voi aiheuttaa pölykeuhkosairautta, hengitystiesairautta joka voi kehittyä keuhkosyöväksi. Hallitus haluaa lisätä alueella louhitun hiilen määrää. Uudet toimiluvat kattavat yli 2500 neliökilometriä – alueen joka sisältää Sierra de Perijan itäpuolella olevat kukkulat kokonaisuudessaan.

Venezuelan ja Kolumbian erottava Sierra de Perijan vuorijono pitää sisällään Venezuelan suurimmat luonnonpuistot. 2800 neliökilometrin alalle levittäytyvät suojelualueet pitävät sisällään sekä kosteita ja puolikosteita trooppisia sademetsiä että ylänköruohoaroja. Puistossa esiintyy harvinaisia eläimiä, kuten rosvokotka, kapusiiniapina ja silmälasikarhu. Sierra de Perija on keskeinen makean veden lähde alueella. Se synnyttää jokia ja reheviä joenuoma-ekosysteemejä, jotka ovat myös jokialueen yhteisöjen ruokaturvallisuuden kannalta tärkeitä alueita.

Ekologisesti rikkaalla Sierra de Perijan alueella sijaitsee myös maan suurin hiiliesiintymä, jossa arvioidaan olevan 400 miljoonaa tonnia hiiltä.

Ei vain kaivostoimintaa

Vaikka Zulian osavaltion pääkaupunki, kolmen miljoonan asukkaan laajeneva Maracaibo, on läntisen Venezuelan kehittynein metropoli, on se aina kärsinyt vakavasti veden puutteesta. Kaupungin ainoita makean veden lähteitä, Tulen ja Manueloten valuma-alueita ruokkivat Cachiri, Socuy ja Mache -joet saavat kaikki alkunsa Sierra de Perijalta. Vedenlähteen saastuminen hiilenlouhinnan takia on alueella jo tuttua. Hiiliteollisuus käyttää Socuy-jokea hiilen ”pesemiseen” keruu- ja erotteluprosessien aikana. Maracaibo sijaitsee ironisesti Maracaibo-järven rannalla, joka on yksi maailman suurimmista makean veden altaista. Vuosikymmeniä kestäneen öljynporauksen seurauksena Maracaibo-järvi ei ole enää uimakelpoinen.

Lisääntyneen hiilenlouhinnan lisäksi Chavez on valinnut Zulian *Puerto America* -sataman sijaintipaikaksi. Puerto America on jättiläismäinen teollisuussatama hiilen ja öljyn sekä petrokemian- ja muiden ”tuotteiden” (tai haitakkeiden) Yhdysvaltoihin tai Eurooppaan viennin varten. Puerto America on tarkoitus rakentaa kolmelle saarelle, jotka sijaitsevat Maracaibo-järvestä Venezuelan lahdelle laskevassa joessa. Nämä saaret ovat ainutlaatuisen käsityöläiskalastajayhteisöjen koti. Yhteisöjen elämäntapa on vaatimaton, ja ne ylläpitävät läheistä yhteyttä viereiseen harvinaisten merilintujen suojelualueeseen Los Olivitos’iin.

Chavez’in suunnitelmiin kuuluvat myös hiilikäyttöinen sähkövoimala sekä laajakantoinen rautatiejärjestelmä hiilen kuljettamiseksi aiottuun satamaan. Corpozulia’n mukaan näiden laajennettujen hiilenlouhintalupien toteuttaminen ja niiden rinnalla toteutettavien kuljetusinfrastruktuuri-projektien on suunniteltu käynnistyvän ensi vuonna, Maailmanpankin satojen miljoonien dollarien rahoituksen avulla.

Alkuperäisväen vastarintaa

Siitä lähtien kun hallitus julkisti suunnitelmansa Zulia’ssa louhittavan hiilen määrän nostamisesta, ovat alkuperäisyhteisöt ja kaikenväriset ympäristöjärjestöt lyöttäytyneet yhteen vastarintaliikkeeksi pelastaakseen Maracaibon vesilähteet ja Sierra de Perijan.

Lähinnä Yukpa- ja Bari-heimolaisista koostuva kolmen tuhannen ihmisen joukko marssi maaliskuun 18. päivänä 19 kilometrin matkan Machiques’in pieneen maaseutukaupunkiin, joka sijaitsee lähellä ehdotettuja hiilikaivoksia. Saavuttuaan kaupunkiin joukko otti haltuunsa keskusaukion kokoontumista varten ja valtasi pormestarin toimiston, ampuen nuolia ja murtaen etuoven. Heidän keskeisin iskulauseensa on: ”No al Carbon en la Sierra de Perija” (”Ei hiilelle Sierra de Perijassa”).

Aikaisemmin samassa kuussa chileläinen kaivosyhtiö MIACCA ilmoitti että kaksi sen hiilenkuljetusrekkaa oli ”tuhottu” ja chileläinen kaivosinsinööri kidnapattu. Pian tämän jälkeen Bari-soturit vapauttivat insinöörin vahingoittumattomana ja myönsivät tehneensä rekat ”toimintakyvyttömiksi”. Soturit julistivat täydellisen vastustuksensa hiilikaivostoiminnalle Sierra de Perijassa.

Maaliskuun 31. päivä tuhannet mielenosoittajat lähtivät Caracasin kaduille pyrkimyksensä tavata Chavez henkilökohtaisesti ja pyytää häntä peruuttamaan hiilikaivostoiminnan laajennukset. Mielenosoittajat vaativat myös välitöntä alkuperäisväen maa-alueiden tunnistamista, kuten Venezuelan uudessa ”Bolivaarisessa perustuslaissa” ja *Alkuperäisväen maa-alueiden rajojen merkitsemisen* -laissa on hahmoteltu. Satoja mielenosoittajia oli tullut edellisenä yönä viiden bussin karavaanissa Zuliasta. Pääosin alkuperäisväkeä ollut joukko koostui Guasare-Socuy’n laaksosta tulleista Wayuu-intiaaneista (joiden yhteisöihin alueella jo olevat kaivokset olivat jo vai-

kuttaneet) sekä Sierra de Perijasta tulleista Yukpa- ja Bari-intiaaneista (jotka vastustavat uusien kaivosten perustamista alueilleen). Karavaaniin liittyi mukaan myös suuri joukko yliopistopiskelijoita ja aikuisia Maracaibosta; heidän joukossaan oli entisiä kaivostyöläisiä jotka protestoivat terveys- ja turvallisuusstandardien heikkoutta kaivostoiminnassa.

Näitä ryhmiä oli Caracas'issa vastassa satojen eri puolilta Venezuelaa tulleiden mielenosoittajien joukko, joka edusti laajaa sosiaalisten, ihmisoikeus- ja ympäristöryhmien kirjoa. Monet osallistujista ovat Chavezin populistisen hallituksen ja sen ”bolivaarisen vallankumousprosessin” kannattajia, mutta heistä tuntuu siltä että hiiliteollisuuden suunnitelmat eivät ole Zulian tai paikallisten yhteisöjen parhaaksi.

Mielenosoitus päättyi myöhään illalla ilman tapaamista Chavezin kanssa. Presidentti oli ”liian kiireinen” kuunnellakseen tuhansia mielenosoittajia kaduilla, koska hän oli korkea-arvoisessa tapaamisessa argentiinalaisen jalkapallolegendan ja maineikkaan bile-hileen **Diego Maradonan** kanssa.

Seuraavana päivänä kaikissa paikallisissa Chavezia kannattavissa sanomalehdissä oli värillisiä, pääkirjoituksiksi naamioituja koko sivun mainoksia, jotka Corpozulia oli maksanut. Tämä herättää epäilyksiä siitä, että mainosten väitteet ”sitoutumisesta ympäristön ja vaikutuksenalaisten yhteisöjen puolesta” oli tarkoitettu samaistamaan ihmisten mielissä hiili ”bolivaarisen vallankumouksen” edistymisen kanssa. Todellisuudessa näiden viherpesuprojektien takana on suurempi kehityssuunnitelma, joka jää vähälle huomiolle.

Pisteistä kuvaksi

Kaikista kyseessä olevista kehitysprojekteista on neuvoteltu suljettujen ovien takana ja ilman paikallisten yhteisöjen hyväksyntää. Onkin tarkoituksenmukaista kysyä: Kuka on ollut suunnittelupöydän ääressä näitä pitkän aikavälin energia- ja kuljetussuunnitelmia tehtäessä? Alueelle investoivien monikansallisten yritysten lista on liian pitkä tähän kirjattavaksi, mutta se pitää sisällään kaikki tavalliset epäillyt Suurten Öljy-yhtiöiden joukosta. Näistä ChevronTexaco on Chavezin lempilapsi.

Venezuelan kehitys- ja suunnitteluministeriö sanoo Zulian koordinoituja aloitteita ”Kehityksen läntiseksi akseliksi”. Etelä-Amerikan alueellisen infrastruktuurin integraatio-aloitteessa (IIRSA) Venezuelaan on määritelty kolme akselia, joista yksi on läntinen.

Amerikan kehitys pankin ja Andien kehitys yhtiön yhdessä rahoittama IIRSA on alueellinen aloite, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa ja rytmittää strategisia infrastruktuuriprojekteja, jotka helpottavat ”tehokkaampaa” ihmis- ja luonnonresurssien hyväksikäyttöä. IIRSA hakee useiden valtioiden yhteistyötä ja rahoitusta monille sektoreille, kuten kuljetuksiin (maa, meri ja ilma), informaatio- ja viestintäteknologiaan, rajoille, satamiin ja energiamarkkinoille. Zulian hiiliteollisuus ja Puerto America ovat Venezuelan IIRSA-osallistumisen kulmakivet, pääasiassa sen takia että ne helpottavat Etelä-Amerikan asteittaista yhdistymistä Keski-Amerikan infrastruktuuriseen yhdentymisaloitteeseen Plan Puebla Panamaan (PPP).^{*} Zulian projektit, yhdessä hiljattain julkistetun Kolumbian ja Venezuelan välisen kaasuputken (Gasoducto Trans-Guajira) ja Venezuelan Orinoco-joen altaassa olevien läntisen pallonpuoliskon suurimpien raakaöljyesiintymien ohella ovat ne kolme tekijää, jotka ovat antaneet Chavezille, Kolumbian presidentti Alvaru Uribelle sekä heidän lähimmille liikekumppaneilleen Suurissa Hiili- ja Öljy-yhtiöissä mahdollisuuden taata läntisten teollisuusmaiden kestävämmille ja kasvaville energiamarkkinoille 50 vuodeksi fossiilisia polttoaineita halvalla ja luotettavasti.

Toisin kuin Venezuelan hallituksen avoimesti halveksimat kansainväliset ”yhteistyöaloitteet”, kuten Amerikkojen vapaakauppa-alue (FTAA), PPP tai jopa Plan Colombia, IIRSA on saanut

vähän tai ei ollenkaan huomiota paikallisessa mediassa. Tähän on syynä se, että Venezuelan hallitus on tukenut aloitetta avoimesti, markkinoiden sitä askeleena kohti Simon Bolívarin unelmaa itsenäisistä valtioista koostuvasta yhtenäisestä Etelä-Amerikasta. Näiden ”yhteistyöaloitteiden” sosiaalisista ja ekologisista vaikutuksista paikallisiin yhteisöihin ja ympäristöön ei kuitenkaan keskustella.

Kampanja hiilikaivostoiminnan lopettamiseksi Maracaibon vesien ja Sierra de Perijan pelastamiseksi on herättänyt paljon laajempia kysymyksiä. Iskulauseista kuten ”No al PPP” ja ”No al IIRSA” on tullut perusviestejä, joita aktivistit käyttävät näissä kamppailuissa liittäkseen alueella tapahtuvien monien teollisten kehitysprojektien palaset osaksi laajempaa kokonaiskuvaa. Tämä kaikki ei ole tapahtunut ilman ”vallankumouksellisen hallituksen” propagandavastaiskua.

Propagandasodat

Huhtikuun 22:n päivän Earth Day-marssi Corpozulian Maracaibossa sijaitsevaan päämajaan paljastui kenraali **Carlos Martinez Mendozan**, Corpozulian johtajan, masinoimaksi mediatempuksi. Kuten monilla muillakin tärkeillä paikoilla Venezuelan hallituksessa, myös Corpozuliassa käskyjä jakelevat pukuun ja kravattiin sonnustautuneet upseerit. Martinez, jonka korviin oli kii- rinyt sana taas yhdestä ärsyttävästä alkuperäisväen mielenosoituksesta, kutsui toimiston eteen hiilen kannattajien kokoontumisen. Haalien kokoon hiilirekkojen kuljettajia ja muita Corpozu- lian kaivostyöläisiä, ”vastamarssi” toi mieleen Chavezia vastustaneiden voimien taktiikat niiden tapellessa presidentin kannattajien kanssa vuosina 2002 ja 2004. Martinez väitti vastamarssia spontaaniksi, ja hän väitti myös yllättyneensä nähdessään ”kuinka ylitsevuotavaa tukea Zulian kaivosteollisuudelle osoitettiin”. Hän ei osannut selittää miten ”spontaani” vastamarssi oli järjes- tänyt poliisin blokkamaan katuja ja pystyttänyt Corpozulian edustalle valtavan, konserttityyli- sellä äänentoistolla varustetun lavan.

Alkuperäisen Corpozulian vastaisen marssin järjesti Vaihtoehtoyhteisöjen liitto (UCA), laaja ryhmä joka koostuu radikaaliekologeista, bändeistä sekä video- ja katutaiteilijoista. Tuo Earth First! -tyylinen kollektiivi on tehnyt tiedotuskampanjaa vierailemalla useissa yhteisöissä, joihin ehdotetut kaivos- ja kuljetusprojektit vaikuttaisivat. Luomalla kasvokkaisen yhteyden yhteisöi- hin, järjestämällä työryhmiä ja jakamalla kokemuksia, videodokumentteja ja musiikkia, kollek- tiivi on tehnyt merkittävää työtä kaikkien näiden kehitysprojektien keskinäisten yhteyksien pal- jastamisessa.

Saadaksesi lisätietoa siitä miten voit auttaa taistelussa hiilikaivoksia vastaan ja Sierra de Peri- jan jokien ja vuorten pelastamiseksi ota yhteyttä UCA:han:

noalcarbon(at)riseup.net,

www.noalg8.contrapoder.org.ve.

Christian Guerrero on kansainvälinen mustavihreä propaganda-agentti ja ”freelance trouble- maker” Latinalaisen Amerikan osastossa. Häneen voi ottaa yhteyttä osoitteessa guerre- ro(at)riseup.net.

—

*Katso Earth First! Journal November-December 2004

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Christian Guerrero
Venezuelalainen hiili – mitä vallankumouksellista siinä muka on?
Julkaistu alunperin Earth First! -lehden numerossa Lughnasadh, July-August 2005

Haettu 5.7.2012 osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20051115184848112>

fi.theanarchistlibrary.org